

Ehuhuo-Ozi Polu Dejenni Ndi Rom

¹ Mmẹ wu Polu de ekukwo-ozini. M wu igbon Jizos' Kraisti. Osolobue kpọ m, tumẹ m onye-ozipụ-ichẹn make Ozioma Osolobue.

² Oziomanị wu banyeni ihien hun Osolobue kwe nkwa a edei ime Ehuhuo-nsọ ghahani ndi-amuma a. ³ Oziomanị wu banyeni Nwa a wu Jizosi Kraisti Dinwonnienyi—hun bia nọke ihian; ebọn Defidi ke we mu a ye; ⁴ Osolobue gi iken Mmon-nsọ a ghosizikwo n'o wu Nwa Osolobue ghahani igha onwun weli e.

⁵ Make ufiri efan Osolobue, Osolobue e meguoni enyi efoma ghahani Nwa a ni wu Jesu Kristi Dinwonnienyi; o yeguozị enyi orun ndi-ozipụ-ichenni ghahan'a, keni enyi hun uzọ duhe ndi ali ndi ozọ ile wuleni ndi Ju d'e kwerin'e, humen'e isi; ⁶ kezi unu le enwen unu, makeni we kpozikwo onu d'a wuru nke Jesu Kristi. ⁷ M ri e dejenni ndi ile ri Osolobue obi hun ri Rom, ndi we kpọ d'a wuru ndi-nsọ. Efoma le udon gha eka Osolobue Nedi enyi le Dinwonnienyi wu Jesu Kristi a bia ya rini unu.

Polu A Kpanmin Osolobue

⁸ Nke ibuzo, m ri a kpanmin Osolobue m ghahani Jesu Kristi make unu ile, makeni we ri e ku oku okukwe unu ime uwa ile. ⁹ Osolobue, hun m gi obi m ile e fe ghahani izisonme ozioma Nwa a, wu osheri m ni m'a nyanhan unu ogen ile ime ekpere m. ¹⁰ M gha e me ekpere, m'a risonme Osolobue n'o beye ni m oghere ni m saeka bia nwan d'a hun

onu—omeni uche e ro. ¹¹ Makeni unu ri a da m—makeni m cho ni m yebeye unu ngozi ime-mmnon, keni unu zekenme. ¹² Mba, keni mme le unu hun uzo gi okukwe enyi gbatari ibe enyi ume.

¹³ Umune m, m cho ni unu mari n'o teke m choma ni m bia d'a hun unu. (Kani we eke ni m bia.) M ri a cho ni m bia, keni m gha ime unu kpohazini Osolobue ihian ke m don me ime ani ndi ozozu wuleni ndi Ju. ¹⁴ M gi ihian ile ugwo: ke ndi wa-enya ke ndi waleni enya, ke ndi jen ulo-ehuhuo ke ndi jenleni— ¹⁵ ya hain o gi a du m ni m bia d'e zizikwo unu ndi ri ime Rom' Ozioma.

Iken Ri Ime Ozioma

¹⁶ Ifenren ozioma ari e me m, makeni ya wu iken Osolobue gi a zuopuha onye owule kwerini, ndi Ju wu ibuzo, o son ndi wuleni ndi Ju. ¹⁷ Makeni, ozioma ya nwe a ghosi ke Osolobue don e me ihian a wuru onye ri ke Osolobue cho: o me e ghahani okukwe onye ahun—gha mbidon d'e ru njendeme. O nohu ke Euhuhuo-nsa don ku e, si, “Onye ri ke Chuku cho ghahani okukwe k'a ri ndun.”

Ikpe Hun Ma Ihian Ile

¹⁸ Iwe-le-onuma Osolobue a gha elu-igwee e huk-wasi njo ile le ihien ile rileni mma hun ndi-eje e me, ndi hun gi eje-ihien we e me e gbondon ezioku.

¹⁹ Makeni, ihien ihian k'a saeka mari n' banyeni Osolobue we we enya, makeni Osolobue le enwen e e meguo n'o we we enya. ²⁰ Makeni, kete Osolobue e kele uwa, iken-itebite Osolobue le ihien o gi wuru Osolobue a fuhachanringuo ifon. Oson'a ni ele we ihien we e legha enya, we e gi ihien ndi hun Osolobue ke a ghota we, a hun ke we no. Ya wu,

o nwonni ihien ndi no erira k'e kin, dodo arikonj we ya, kaka! ²¹ Makeni, osuon'a ni a maringwo we Osolobue, eyeni we e mgbaye run'e, akpanmini w'a. Kama, iroro we a wuru ihien olal'iwi, uche we hun ghazileni a run a gbagwo ishi. ²² Ebe we ri e ro ni we marin ihien, e henrin we ndi-nzuzu; ²³ hun nke w'e gi fe Osolobue hun ghaleni a nwun, ye e ogho run'e, e fesonme we ihien we kpu akpu—ke ndi no ke ihian hun a nwunni ke ndi no ke anu ri ichen-ichen, ke anu ndi nwe ukw-eno ke nnunu ke ihien ndi hun a rinj!

²⁴ Osolobue no gi ifiri eje-ihien ndi ahun ri a gun we ime obi la we toni imesonme ihien ru unyin—we le ibe we no gi ehụ we mesonme ihien-ifenren; ²⁵ we no gi ntụ nokin enya ezioku Osolobue, fesonme ihien Osolobue ke, a kpọ ni we isi-alị hun nke w'e gi fe Osolobue hun wu Onye-okike hun richanrin mma jenrin ejen! Isee.

²⁶ Ufiri onwan, Osolobue no la we toni egun ihien-ifenren, nke wu ni ikpoho we e gi ime-mgba ikpoho-le-ikpoho ihian ghaleni e me, nokin enya ime-mgba ikennyel-le-ikpoho hun o me ni ya ke ihian e me. ²⁷ Erira ke ikennyel we gizikwo lato ime-mgba we le ikpoho hun ihian e me, egun ison ikennyel ibe we e me mgba hu a gungbu we: ikennyel le ikennyel ibe we hu e metari ihien ifenren—a narinzikwo afunfun furu eje-ihien we ri e me.

²⁸ Makeni ndini ju ni eyeko we Osolobue onodi we marin run'e, Osolobue no la we toni uche we ahun runi keni we mesonme ihien furuleni. ²⁹ Udi ihien ile jo-njo e jun ime we, ya le eje-omume, enya-uku, iwe, enya-ufu, igbu-ochu, ikpe, ndufie le ero; e henrin we ndi-oghela, ³⁰ ndi-nkuto, ndi ize

Osolobue e ze; w'a kpari ihian, a pache, a nyan isi, e ropuhasonme eje-ihien rituleni, e nupu-isi okpuru ndi munu we. ³¹ E nwe we uche, w'a ra gi we don enya, efu a joka we, w'a ra me ebere.

³² A maringho we ni iwu Osolobue wu ni ndi hun e me udi ihien ndini k'a nwun, kani we huzi e me we—eledu ni we e me we suu, we huzi e ye ndi ozo ri e meni we ndu.

Isi Nke Ebuo

Okinkin-ikpe Osolobue Zin-ezin

¹ Ya wu, y'e nwonkwu ihien i k'e kin—onye owule i wu! Makeni, ebe i no ma ndi ozo ikpe, i ri a mazikwo enwen i ikpe. Makeni, iyu hun ri a ma we ikpe rizikwo e me ihien ndi hu i gi ri a ma we ikpe.

² Enyi a maringho ni Osolobue wu onye ezioku ebe o no ma ndi me udi ihien ndini we ikpe. ³ Kani, iyu nwen, onye owule i wu, hun e mezi ihien ndi hu i gi a hangbu ndi ozo enen, i ro n'i k'a wanahin okinkin-ikpe Osolobue? ⁴ Ra i ri e lelia oken efoma a le nkintin o ri a gba i le ndidi e? Y'a marin ni Osolobue ri e meni i efomani keni i hun uzo roghari? ⁵ Kani, ebe i n'a kpokin obi i, a ju ni y'e roghariko, i ri e kponto ni enwen i afunfun, e cheni afunfun, hun we jenko d'e ye i Uhuohin iwe-le-onuma, uhuhohin hu Osolobue k'e gi han enen ahun zinrinni.

⁶ Osolobue k'a ku onye owule ugwo ke onye-onye don run. ⁷ Nke ndi hu e mesonme mma, makeni we ri a cho ogho le mgbaye le ndun nwonleni ogugu, Osolobue k'e we ndun itebite ye we. ⁸ Kani, Osolobue k'e hu iwe-le-onuma a kpu ndi hun a cho

nke-we nke-we, a ju ezioku, e son eje-ihien. ⁹ Eje-ufu le nsongbu k'a rini onye owule hun e me eje-ihien, ndi Ju wu ibuzo, o son ndi wuleni ndi Ju.

¹⁰ Kanj Osolobue k'e we ogho le ikpen le udon ye ke we han hun e me ihien ri mma, ndi Ju wu ibuzo, o son ndi wuleni ndi Ju. ¹¹ Makeni Osolobue ara gbeyeni onye owule.

¹² Ndi wuleni ndi Ju enwon Iwu Mozizi; kanj we me njo, a na we iwi, osuon'a ni enwon we Iwu Mozizi. Ndi Ju nwon Iwu Mozizi; we me njo, e gi we Iwu Mozizi kin we ikpe, ma we ikpe. ¹³ Makeni ele ndi a nu ihien Iwu ku ke Osolobue e kuni ohunma, kanj, ndi e me ihien Iwu ku. ¹⁴ Omeni ndi hu wuleni ndi Ju, hun nwonleni Iwu Mozizi, e gi omume we me ihien Iwu hu cho, e nwegho we iwu ime obi we, osuon'a ni enwon we Iwu hu ke ndi Ju don nwe e. ¹⁵ We ri e gi omume we a ghosi ni ihien Iwu cho a wuruole ihien we deye ime obi we. Ihori we hu a shia ni we eri: mgbe ndi hu iroro we a ma we ikpe, mgbe ndi hu o kuyeni we. ¹⁶ Eriira k'o jenko d'a ri Uhuohin ahun Osolobue k'e gi gi ihien zueri ime obi ihian kin ihian ikpe ghahanj Jesu Kristi, noke ke Ozioma hun m ri e zi don ku e.

Ndi Ju Le Iwu Mozizi

¹⁷ Kanj, i si ni i wu onye Ju; e gi Iwu Mozizi e don enya, a nyan isi ni egbata yu le Osolobue a rika mma; ¹⁸ a nyan isi ni y'a maringho uche Osolobue, marin ihien ka mma—n'e giguwo we Iwu Mozizi zun i; ¹⁹ i si ni i wu onye e du ndi enya-ishi, n'i wu ukpe ndi ri ime ishi, ²⁰ ni i wu onye a dun ndi nzuzu odun le onye a kuzi umueka—n'i nwon amamihien le ezioku zu oke ime Iwu Mozizi. Ele ya?

²¹ Ya wu, iyu hun a kuzi ndi ozo, i hu a kuzi enwen i? I hu a si, “Ezunle ohin.” Kani yu nwen, i hu e zun? ²² I hu a si, “agherele;” Kani yu nwen, i hu a ghere? I hu a si, “Arualé mmon, ni eje-ihien ro.” Kani yu nwen, y'e jen unu mmon d'e zun ihien rin'a? ²³ Iyu hun gi Iwu Osolobue a nyan isi, i hu a dan ya wu Iwu— e gi e a fa Osolobue? ²⁴ Ehuhuo-nsu si, “Ufiri unu ndi Ju ke ndi ali ndi ozo gi e kuto Osolobue.”

Ikwa-ugun Le Ife-Osolobue

²⁵ Ikwa-ugun a bangho erere—omeni i hu a gbaye Iwu Osolobue. Kani, omeni y'e nupu-isi okpuru Iwu hu, ya wu ni ungu i kwa elezi ungu nke-esi. ²⁶ Ya wu, omeni ndi kwaleni ungu e me ihien Iwu ku, e weriko we we noko ndi kwa ungu—o suo n'a ni akwanni we? ²⁷ Ya wu ni ndi kwaleni ungu nke ehụ, bu we hu e donme Iwu hu, k'a shiagbu unu eri —make ni onu a dan Iwu hu, osuon'a ni unu ke we detun'e, osuon'a ni unu a kwaguo ungu. ²⁸ Make ni, ele ihien enya e legha ke ihian gi a wuru onye Ju; ezigbo ungu ele hun we kwa ehụ, w'e legha enya. ²⁹ Mba. Kani, ezigbo onye Ju wu hun wu onye Ju ime obi; ezigbo ikwa-ugun wu hun we kwa ime obi—ihien ime-mmon le Mmon-nsu ro, ele ihien ehụ le mkpuru-oku we dehu ime. Udi ihian no enina k'a narin ija-mma we eka Osolobue ele eka ihian ibe e.

Isi Nke Eto

Ki Ndi Ju Gi Ka Ndi Ozo Mma?

¹ Ki ndi Ju gi nwan ka ndi ali ndi ozo mma? Elee erere ke ikwa-ugun banzi? ² O bukekwo! Nke ibuzo

wu ni Osolobue bu oku gha a onu puha che aka ndi Ju.

³ Kani, omeni o nwegho ndi ri ime we wuleni ndi we gi e don enya, ni enyi gi ohun si ni Osolobue ele onye we e gi don enya? ⁴ Mba, kaka! Osolobue wukwo onye ezioku, o soun'a ni ihian ile wu ndintu. O nohu ke Ekukwo-nsa don ku e, si,

“We k'a hun a

ni ihien i ku wu ezioku;

we kin i ikpe, i k'e ri enen;

i han enen,

w'e k'a hun ni enen i han wu ezioku.”

⁵ Kani, o me nwan ni eje-omume enyi a gho si ke Osolobue mehan onye ezi-omume, ki enyi e ku nwan? Ni enyi si nwan ni Osolobue me njo omeni o ye enyi afunfun? (M ri e ku e hu ke ihian don e ku.)

⁶ O nwonna k'o don me! Makeni, omeni Osolobue wu onye njo, nani k'o k'a don kin uwa ikpe? ⁷ Kani, omeni ntụ m ke ezioku Osolobue gi a fuhachanrin ifon, e wehen'e ogho, ke w'a mazi ni m nwan ikpe ni m wu onye-njo? ⁸ Ki hain enyi gileni si, “Ni enyi mesonme nwan njo keni ihien ri mma hun uzo a puha ifon”? (Ya ke ndi ri e kuto ni enyi si ni 'ya ke enyi e ku.) We furu ndi w'a ma ikpe.

Onwonna Onye Ri Ke Osolobue Cho

⁹ Ki mezi? Enyi ndi Ju ka ndi hun wuleni ndi Ju mma? Kaka akp'ohu! Enyi e kuguol'a ni njo ri a ki ihian ile—ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju. ¹⁰ Erira ke Ehuho-nsa don ku e, si,

“O nwonna onye ri ke Osolobue don cho,

o nwonden kaka akpu onye ohu;

¹¹ O nwonna onye a ghotani,

o nwonni onye a cho Osolobue.

¹² We ile a kpahugo;

we ile e henringuo ihien-eti;

o nwonni onye e me efoma,

o nwondenika aka akpu onye ohu.

¹³ Oku a gha we ekpiri a puha ri ke

ishin gha ili ri oghe a puha;

we gi ire we e dufie,

edide agwo ke

oku ri we ugb'onu wu.

¹⁴ Ikpoyi le eje-oku jun we onu.

¹⁵ Uku a kereka we igbu-ochu.

¹⁶ Ebe owule we jen,

we le ntikpo le nsongbu wi.

¹⁷ Amaritudeni we ihien ezigbo udon wu.

¹⁸ Egun Osolobue aride we enya.”

¹⁹ Enyi a maringho ni ihien ni ile Iwu ku, ni ndi ri okpuru Iwu ko ri a gwa, keni onu owule gba nkintin, ken'owezikwo ihian ile ri uwa ile enya ni we ile jenkwo d'a ko ni Osolobue ke we jen. ²⁰ Makeni, “O nwonni onye Osolobue k'e kuni ohunma makeni o n'e me ihien Iwu cho,” makeni Iwu ke we gi e me ihian a marin ni ihian e megwo njo.

Ke Ihian A Don Ri Ke Chuku Cho

²¹ Kani Osolobue a ghosiguo uzo ihian gi a ri ochan—bu ele ghahani Iwu Mozizi. Kani, ke ime Iwu Mozizi ke ime ihien ndi-amuma ku, Ehuho-nsa a shiaguo eri ni ya wu uzo ke ihian gi a ri ochan.

²² Uzonu hun gha aka Osolobue bia, hun we e gi ri ochan, wu ikwerini Jizos' Kraisti.

Onye owule kwerini, Osolobue e weri e no riguo ochan—o tuni onye we wu. Makeni, o nwonni ihien

ri ichen ime ihian ile, kaka, ²³ make ni ihian ile e meguo njo, gha ime ogho Osolobue danfu. ²⁴ Ya wu ni efoma *Osolobue* suo ke Osolobue gi nwan e kuni ihian ohunma—ihien-ofe ro. O me e ghahani igbarini we ghahani Kraisti wu Jizosi. ²⁵ Make ni, Osolobue we Jesu ye, gi e henrin ejan we gi e wepu njo ihian le iwe-le-onuma Osolobue hun njo te k'e buheni ihian. Onwun Jesu nwun, ya wu edeke Jesu, ke Osolobue gi me e.

Okukwe ke we gi e nwehen ihien ni Jesu me. Osolobue me onwan n'o gi ghosi ni ya le enwen e wu Osolobue wukwo onye ezi-omume—ndidi e k'o gi fepu njo ihian mesonme mbu enya— ²⁶ make ni o kwademe n'o k'e gi oge ni ghosi n'o wu onye ezioku, n'o nwonni onye o gbeyeni. Osolobue gi uzoni a ghosi ni 'ya le enwen e wu onye ezioku, n'o hughozikwo mma n'o nabanhan onye owule kwerini Jesu, kpo onye hu onye ri ochan.

Osolobue Suo Me E, Ihian A S'eka Nyan Isi

²⁷ Kini ke ihian e gizi nwan nyan isi? O nwonni, kaka akp'ohu! Make ni, ele orun le ugwo-orun ke we gi e me e; mba, okukwe le ihien-ofe we e ye onye kwerini ro—'ya hain ihien we e gi nyan isi gizileni ri a. ²⁸ Make ni, enyi gi e don ni ghahani okukwe ke Osolobue gi e kuni ihian ohunma, ele ime ihien Iwu cho. ²⁹ Make ni, Osolobue wu ohu suo. Ra Osolobue ndi Ju suo rode? Elezi nke ndi wulen ndi Ju? Egehe, o wuzikwo nke ndi wulen ndi Ju, ³⁰ ebe o me ni Osolobue wu ohu suo. Ya wu, o k'e gi ifiri okukwe nabanhan ndi Ju, kuni we ohunma, gizikwo ifiri okukwe nabanhan ndi ali ndi ozo, kuni we ohunma.

³¹ Ẹnyi riḍe nwan e gi oku okukweni a kagbu Iwu Mozizi ra? Mba, kaka; ẹnyi ri e gidẹ ẹ a kwadon ẹ.

Isi Nke Ẹnọ

Ebrahim Lẹ Okukwe

¹ Imẹ oku okukweni, ki ẹnyi k'e ku banyeni Ebrahim wu nedi ẹnyi nke anu-ẹhu? Nani k'o jẹn?

² Omeni ihien hun Ebrahim run ke Osolobue gi kun'ẹ ohunma, nke o nwon ihien o gi nyan isi, kanị ẹle ebe Osolobue ri k'o k'a no nyan ya wu isi. ³ Ki Ẹhuhuo-nsọ ku? O si, “Ebrahim' kweyeni Osolobue, Osolobue no gi ifiri ẹ gun a yen'ẹ, kpọ a onye ri uchan.”

⁴ Lee ẹ nwan: onye run orun, a ku w'a ugwo-orun a. W'a ra si ni we “ye” ẹ ihien-ofe, kama, w'a si ni ihien o run ro, ni we ku a ugwo-orun.

⁵ Kanị nke ndi hun gichanrin okukwe don ẹnya, ẹle orun, e kweyeni we Osolobue hun a si onye njo n'ọ riguo nwan ochan, okweyeni we kweyeni Osolobue k'o gi e kuni we ohunma, a kpọ we ndi ri ochan. ⁶ Onwan wu ihien Defidi ri e ku ogen o gi ku oku ighoghọ hun rin onye hun Osolobue weri ẹ n'ọ wu onye ri ochan—bu o nwonni orun oma owule o run: o si,

⁷ “Ngozi arikakwo ni

ndi hun Osolobue gbaghari eje-ihien ndi we me,

ndi hun o fichanpu njo we;

⁸ ngozi arikakwo ni

onye hun Di-nwonni-ẹnyi jenkoleni d'a gun ni njo a!”

⁹ Onyẹ nwẹde nwan ngozi hụ Defidi ku oku ẹ? Ndi hụn kwa ugun sọọ ra kẹ ndi kwaleni ugun?

Ẽnyi e kuguọ a ni ufiri okukwe Ebrahim kẹ Osolobue gi kpo a onyẹ ri kẹ Osolobue cho. ¹⁰ Elee onodi kẹ Osolobue node gun ihienni yen'ẹ? Ebe o kwaguu ugun ra ebe o keleni kwa ugun? Ele k'o kwaguu ugun, kani k'o keleni kwa. ¹¹ Osolobue no gi ikwa ugun ye ẹ ahima, gi gho si n'o ri-ochan, ya wu n'o rigule ochan ghahani okukwe k'o keleni kwa ugun—keni Ebrahim wuru nedi ndi ile kwerini kwaleni ugun; keni Osolobue gi ifiri okukwe we kpozikwo we ndi ri ochan. ¹² Ebrahim wuzikwo nedi ndi hun kwa ugun, ndi hun o me ni ele ni we kwa ugun sọọ, kama, we nwonzikwo udi okukwe ohu hu Ebrahim nedi-eyi nwon n'o d'a kwa ugun.

Okukwe Kẹ Wẹ Gi E Nwonen Ihiẹn Osolobue Kwe Nkwa A

¹³ Ogen Osolobue gi kwe Ebrahim' le umu a nkwa ni uwa k'a wu nke we, o kuni ni idonme Iwu kẹ Ebrahim mobu umu a e gi nwehen ẹ, kama, ni igi okukwe henrin ndi ri ochan kẹ w'e gi nwehen ẹ.

¹⁴ Make ni, omeni ndi hun e donme Iwu kẹ Osolobue e ye ihiẹn o kwe nkwa a, ya wu o nwonni ihiẹn okukwe wu—nkwa Osolobue enwon ihiẹn o wuzi; ¹⁵ make ni iwe-le-onuma Osolobue kẹ Iwu e wehe we dan a; kani ebe Iwu rileni, w'a ra dan iwu.

¹⁶ Ya wu, okukwe kẹ we gha e nwehen ihiẹn ahun Osolobue kwe nkwa a, keni nkwa hu hun uzo wuru ihiẹn-ofe hun Osolobue e ye ndi ile wu umu Ebrahim'—ele ndi we ye Iwu sọọ, kani kẹ we han nwe okukwe kẹ Ebrahim' don nwe.

Make ni Ebrahim' wu nedi ndi ile nwe okukwe, ¹⁷ (noke kẹ Ehuhuo-nsọ don ku ẹ, si, “E meguo

m'i wụrụ nedi ndi ani ri ichen-ichen bu oda.”) O wu nedi enyi ihun Osolobue, onye hun o gi don enya; Osolobue hu hun e me onye nwunni a rizi ndun, hun e gi oku-onu a e me ihien rituleni no ri. ¹⁸ Ebrahim' no kweri, kwerikenme, a tu enya ni nkwa Osolobue jenkọ d'e me—osun'a n'o nwonni ihien ozọ o kwondon aka. Ya k'o gi henrin “Nedi ndi ali ichen-ichen bu-oda,” nọke ke Osolobue don gwa a mbu n'o k'a ri, si a, “Eri ra ke umu i k'e buhan oda.”

¹⁹ Okukwe Ebrahim ebeluani, osun'a n'o nyanhangho ni ehụ a anwunhinguole (makeni o wu ihien nọke nwa ahua ogun-isen ogen hu), osun'a n'o nyanhanghozi ni Sara nwunye e wu agan; ²⁰ o nini obi-ebu nu e d'a ru nkwa Osolobue uka; kama o zekenmede ime okukwe e, a ja Osolobue mma. ²¹ O kwerikenme ni Osolobue k'a s'eka me ihien Osolobue kwe nkwa a. ²² Ya hain Osolobue gi “gun a yen'e, kpọ a onye ri ochan.”

²³ Ele Ebrahim sọ ke we de ni oku hu, ni, “We no gun a yen'e.” ²⁴ Kani, we dezikwo ni enyi nwen ya; makeni we jenkọ d'a gun a yeni enyi ni enyi a riguo ochan—enyi ndi hun kwerini Osolobue, Onye ahun gha onwun weli Di-nwonni-enyi wu Jesu. ²⁵ Osolobue gi ifiri njo enyi we Jesu ye n'o nwun, gizi ifiri enyi gha onwun weli e—keni Osolobue hun uzọ kuni enyi ohunma.

Isi Nke Isen

Enyi Le Osolobue E Donguo Nwan!

¹ Ebe o me nwan ni Osolobue e giguo ifiri okukwe enyi kuni enyi ohunma, ya wu ni enyi le Osolobue e donguo ghahani Di-nwonni-enyi wu

Jesu Kristi— ² onye hụn Osolobue gha eka a gi ifiri okukwe enyi webanhan enyi ime onodin o me efoma ye enyi, efomanị hụn enyi wuzo nwan ime e.

Enyi ri nwan a nan make ni enyi nwon olil'anya ni enyi jenkọ d'a banye ogho Osolobue!

³ Enyi a nanzikwo a nan ime nsongbu ndi hụn a biamonmeni enyi, makeni enyi a maringho ni nsongbu e wehe ndidi; ⁴ ni idisonme ndidi e me ihian a gunsonme agungun ri mma; ni igunsonme agungun ri mma e buhe olil'anya— ⁵ bu olil'enyani ekpuyeko enyi, makeni Osolobue nwe ihien-osusuo jenni enyi oda-oda—o huguo ihien-osusuo o nwe ebe enyi ri ye ime obi enyi ghahani Mmon-nsọ a o ye enyi.

⁶ Makeni, oghen o gi richanrin mkpa, oghen hu ndun gileni ri enyi, Kraisti no nwun ni enyi ndi njo onwun.

⁷ O fuka orun ni ihian k'e gide ifiri onye ri mma nwun onwun—o suokwo n'a ni, ikenkwo, ihian k'e ri-eka rikin obi, gi ifiri onye rikemme mma nwun onwun. ⁸ Kani Osolobue a ghosiguo enyi ke o nwehan ihien-osusuo enyi. Nani k'o don me e? Ebe enyi rikwo ime njo, ya ke Kraisti no nwunni enyi onwun! ⁹ Ebe o me nwan ni Osolobue e giguo ifiri onwun Jesu nwun, ya wu, ifiri edeke e, kuni enyi ohunma, enyi jenkọ nwan d'a wanahinchanrin iwele-onuma Osolobue ghahani 'ya wu Jesu. ¹⁰ Makeni, omeni oghen enyi gi wu ndi-inenren Osolobue, o gi onwun Nwa a donzi egbata enyi le ya, ya wu ni, hunni enyi le iya donguu, o k'e gi ndun Nwa a me enyi wanahinchanrin!

¹¹ Elede ohun suo, kani, enyi huzi a nan ime Osolobue ghahani Di-nwonni-enyi wu Jizos' Kraisti,

onye hụn Osolobue ghaguu nwan eka a donzi egbata enyi le Osolobue.

Adam' Le Kraisti

¹² Ya wu, ke njo don gha eka okennyeh ohu wu Adam' banhan ime uwa, njo no wehe onwun, erirazi ke onwun don ru ihian ile eka makeni ihian ile me njo. ¹³ Eghee, njo ri ime uwa ni we d'e ye Iwu Mozizi; kani, ebe iwu rileni, w'a ra si ihian "Lee njo i me." ¹⁴ Kani, o suokwo n'a ni o ri erira, onwun hukwo a kichanrin ihian ile, gha ogen Adam d'e ru ogen Mozizi—ke ndi hun danleni iwu owule Osolobue kpo efan ke Adam don dan iwu Osolobue kpo efan.

Adam wuchanrin ihien we e leri enya a kowa onye hu keleni bia ogen hu—hun wu Kraisti.

¹⁵ Kani, we ebuo ele ohu. Ihien Osolobue ye ofe anoni ke njo Adam. Onwun ke njo okennyeh ohu hu wu Adam' buheni ndi bu oda. Kani, Osolobue gha efoma okennyeh ohu hu wu Jesu Kristi me menini ndi bu oda ohunma, ye we ihien-ofe—ele onwun.

¹⁶ Ozozu, ihien Osolobue ye ofe anoni ke ikpe-omuma hun njo okennyeh ohu hu wu Adam' buhe. Makeni, okinkin-ikpe ke we gi son akpu njo ohu, we no ma ihian ikpe. Kani Osolobue gi ihien-ofe son njo bu oda ihian mesonme, kun'e ohunma.

¹⁷ Omeni ifiri njo okennyeh ohu ahun wu Adam' me ke onwun gi ghaha eka a kima, kini k'e me ndi nabanhan oken-efoma Osolobue le ihien-ofe o ye hun wu iri-ochan? Ya wu ni we k'e nwon ndun, elezi onwun—we k'a ri ndun, ki hun we kpo okiki—ghahani okennyeh ohu hu wu Jesu Kristi.

18 Ya wu, ke akpu njo ohu hu Adam me don buheni ihian ile ikpe-omuma, erira ke akpu ihien ri mma ohu Kraisti me don nwan e me Osolobue e kuni ihian ohunma, e we ndun e ye e. 19 Make ni, eka ohu hu ndi bu oda gi henrin ndi njo make ni okennyehi ohu hu wu Adam nupu isi, ya ke Osolobue siko nwan d'e gi me ndi bu oda wuru ndi ri ochan ebe Osolobue ri make ni okennyehi ohu hu wu Jizosi hume isi.

20 Iwu Mozizi rubanhan d'e me ni ihian danwaye iwu, gi e marinwaye ke we mehan ndi-njo. Kani ebe ime-njo no ba uba, ebenu ke efoma Osolobue no bakaride uba— 21 keni o hun uzo me ni erira njo don gi onwun ki ke efoma Osolobue k'a don nwan gi ikuni ihian ohunma le ikpo we ndi ri k'o cho ki— gi erira me ihian nwehen ndun-itebite ghahani Di-nwonni-enyi wu Jizos' Kraisti.

Isi Nke Isin

Nwunnahin Njo, Ni Rini Osolobue Ndun

1 Ki enyi k'e ku nwan? Ni enyi mesonme nwan njo keni efoma *Osolobue* hun uzo a bawaye uba? 2 Mba nu! Nani ke enyi, hun nwunnahinguu njo e don to ime njo e bi? 3 Ra unu amarin ni ndi ile we buguu che ime Jesu Kristi ghahani ime we mirin-Chuku, ni e buguo we we che ime onwun Jesu Kristi nwun?

4 Ya wu, e giguu we mirin-Chuku we me enyi ligbama enyi le Jesu, gi e me enyi wuru ndi son e nwun, keni enyi nwehen hun uzo lihi, bimezikwo ndun ohun, rike ke we don gha onwun weli Jesu ghahani iken ahun Nedi enyi wu *Osolobue* gi nwe ogho.

⁵ Ebe o mę ni ęnyi lę ya a wuęuọ ohu ęnina gha-hani ęnwun a, ęnyi lę ęya k'a wuzikwo ohu ghahani igha ęnwun lihi k'ọ dọn gha ęnwun lihi, ⁶ makeni ęnyi a maringho ni ya lę onye hun ęnyi te wu ke we kpogbu enu-obe hu, keni we hun uzọ nafu eje-ihian ahun ęnyi te wu iken, amamgbe njo gha a kizi ęnyi ke igbon. ⁷ (Makeni onye hun nwunhunni a wanahinguo njo, njo e nwonzi iken ebe o ri.)

⁸ O mę nwan ni ęnyi e songuo Kraisti nwunhun, ęnyi kweri ni ęnyi k'e sonzikwo a rizi ndun — ⁹ makeni ęnyi a maringho ni hunni Kraisti ghaguu ęnwun lihi, o nwunkozi; ęnwun enwezi iken ebe o ri. ¹⁰ Makeni, ęnwun o nwun, njo k'ọ nwunnahin; mgbe ohuni suo k'ọ nwun, o nwunkozi. Ndun o ri e bi kikenni, Osolobue k'ọ ri e bi n'e. ¹¹ Erirazikwo, unu lę enwen onu k'e weririri enwen onu noke ndi nwunnahinguu njo lę ndi no ime Kraisti wu Jizosi a ri ni Osolobue ndun.

¹² Ya wu, anikwole ni nwan njo a ki ehụ unu, e mę unu a gbaye eje-ihien ndi hun a gunsomę ehụ unu; ¹³ ewekwole ni mkpamkpa-ehụ onu yeme njo n'o gi henrin ihien-orun o gi e mę eje-ihien. Ka wechanrin ni enwen onu ye Osolobue noke ndi hun we ghaguu ęnwun weli hun ri ndun; onu e wechanrin mkpamkpa-ehụ onu ile ye Osolobue noke ihien-orun o gi e mę ihien o cho. ¹⁴ Njo akiko unu—makeni unu arizi e bi okpuru iwu kani okpuru efoma Osolobue ke unu ri e bi.

Ndi-kwerini Wu Igbon Iri-ochan

¹⁵ Ki ęnyi e mezi nwan? Ni ęnyi mesomę nwan njo makeni okpuru efoma Osolobue ke ęnyi ri elezi okpuru Iwu? Kaka akp'ohu! ¹⁶ Unu amarin ni onye

ụ́nụ́ hatu enwẹ́n ụ́nụ́ yení nị́ ya kẹ́ ụ́nụ́ a gbaye, iya kẹ́ ụ́nụ́ wụ́ igbọ́n ẹ́? Omẹ́nì njọ́ rọ́, ọ́hụ́n k'e buhẹ́ ọ́nwụ́n; omẹ́nì ihumẹ́-isi rọ́, ọ́hụ́n k'e mẹ́ ụ́nụ́ wụ́rụ́ ndị́ rị́ ọ́chan. ¹⁷ Kaní, ekele ya rị́nị́ Osolobue, nị́, ọ́ suokwọ́ n'a nị́ ụ́nụ́ te wụ́ igbọ́n njọ́, ụ́nụ́ e giguọ́ nwan obi ụ́nụ́ ile gbaye ihien rị́ nkuzi hụ́ ụ́nụ́ nwọ́nhẹ́n; ¹⁸ a gbapuhaguú wẹ́ ụ́nụ́ ẹ́ka njọ́, ụ́nụ́ nọ́ hẹ́nrin igbọ́n iri-ọ́chan. ¹⁹ (M rị́ e ku ẹ́ hụ́ kẹ́ ihian e ku kẹ́n'ọ́ nị́ ụ́nụ́ ghọ́ha.) Ẹ́ka ohu hụ́ ụ́nụ́ gi we mkpamkpa-ẹ́hụ́ ụ́nụ́ ye ihien-urú́ lẹ́ eje-obibi nọ́kẹ́ igbọ́n—hụ́n ụ́nụ́ te gi rị́ e bi eje-obibi, e biwaye, gizi nì nwan ẹ́ka ohu hụ́ we mkpamkpa-ẹ́hụ́ ụ́nụ́ ye ezi-omumẹ́, kẹ́nì ụ́nụ́ rị́ nsọ́.

²⁰ Ogén hụ́ ụ́nụ́ gi wụ́ igbọ́n njọ́, onwọ́nnì ugwo ọ́wulẹ́ ụ́nụ́ gi ezi-omumẹ́ hụ́n ụ́nụ́ e gi gbaye ẹ́. ²¹ Elee erere kẹ́ ụ́nụ́ nwọ́nhẹ́n imé ihien ndị́ hụ́ ụ́nụ́ e mẹ́ ogén ahụ́n—hụ́n rị́ nwan e mẹ́ ụ́nụ́ ifenrẹ́n? Ọ́nwụ́n, ya kẹ́ ihien ndị́ hụ́ buhẹ́! ²² Kaní, hụ́nnì ọ́ mẹ́ nwan nị́ Osolobue a gbafuhaguọ́ ụ́nụ́ imé njọ́, ụ́nụ́ e hẹ́nrin igbọ́n Osolobue, erere ụ́nụ́ e nwehẹ́n wụ́ nị́ ụ́nụ́ rị́ a rị́ nsọ́. Ihien ọ́nwán k'e buhẹ́ wụ́ ndụ́n itẹ́bitẹ́. ²³ Makeni, ugwo-ọ́rụ́n njọ́ wụ́ ọ́nwụ́n, kaní, ihien Osolobue e ye ọ́fẹ́ wụ́ ndụ́n itẹ́bitẹ́ hụ́n rị́ imé Jesu Kristi Di-nwọ́nnì-ẹ́nyi.

Isi Nke Eṣa

Ihien Wẹ́ Gi Olulu Di-lẹ́-nwunye Kowa

¹ Umunẹ́ m, ụ́nụ́ amarị́n nị́ ebe ihian rị́ ndụ́n suọ́ kẹ́ Iwu nọ́ a kị́ a? (A maringhọ́ m nị́ m rị́ e de nì ndị́ marị́n Iwu.) ² Ya k'o gi mẹnì okpoho nwọ́n di k'a lụ́rirí di ẹ́ hụ́, kasị́ a mẹ́ nì di ẹ́ ahụ́n hụ́ ndụ́n. Kaní, di ẹ́ nwunhụ́n, iwu di-lẹ́-nwunye egizi ẹ́. ³ Ya

wu, omēni ya lẹ okennyẹ ọzọ a sọoma mọbụ luma bu di ẹ hukwo ndun, we k'a kpọ a onye zọ-uku-ye-ọfia; kanị omēni di ẹ a nwunhūngwo, iwu hū egizi ẹ. O luma okennyẹ ọzọ, ọ zonị uku ye ọfia.

⁴ Umunẹ m, erira k'ọ rizi ni unu. Makeni unu wu mkpamkpa-ehū hū Kraisti gi nwunhūn, unu lẹ iya gba nwunhūn; ya wu, unu a nwunnahingwo Iwu Mozizi, keni we hūn uzọ we unu ye onye ọzọ luru, onye hū Osolobue gha onwun weli, keni enyi banni Osolobue erere, min'a mkpuru. ⁵ Makeni, ogen hū enwen enyi gi ri a ki enyi, eje-ihien ndi ahun Iwu kpotiensomẹ ri orun ime mkpamkpa-ehū enyi, a runpuha ihien onwun gi e gbu. ⁶ Kanị, enyi e nweringwo nwan enwen enyi, enyi arizi okpuru Iwu Mozizi, makeni enyi a nwungwo—nwunnahin ihien hūn te gi enyi mbu, keni enyi hūn uzọ gi uzọ ohun ahun Mmon-nso a ki femẹ Osolobue, elezi uzọ akan, uzọ ahun Iwu hū we de e de a ki.

Iwu Lẹ Njọ

⁷ Kini ke enyi k'e kuzi nwan? Ni enyi si nwan ni Iwu Mozizi wu njọ? Mba nu! Makeni, emeni ele Iwu, m'e ke marin ihien njọ wu. Omēni Iwu asini, “Anile ihien owule na i enya,” m'e ke marin ihien o wu ni ihien a la ihian enya. ⁸ Kanị njọ nọ hūn ihien ahun Iwu ku tudon, gi ẹ kpotienchanrin ihien olila-enya ri ichen-ichen ime m. Ya wuni, omēni ele Iwu, njọ wu ihien nwunni.

⁹ M te hū ndun ke iwu keleni biani m; kanị, ogen ihien hū Iwu ku gi bia, njọ nọ tulua — ¹⁰ m nọ nwunhūn. Iwu hūn nke e ye ndun nọ weheni m onwun! ¹¹ Njọ nọ hūn ihien ahun Iwu ku tudon, gi ẹ dufie m, gi ẹ gbu m. ¹² Ya wu, Iwu lẹ enwen ẹ ri nso;

ihien hụ Iwu ku rịzịkwọ nsọ, rị mma ẹnya Osolobue, rị mma nke-esi.

¹³ Ya wụ nị ihien hụn rị mma buheni m ọnwun? Kaka akp'ohu! Njọ ya mē ẹ. Ọ nọ pụhachanrịn ifon nị njọ wụ njọ—makeni o gi ihien rị mma buheni m ọnwun. Ya wụ, e giguọ wẹ ihien hụ Iwu ku ghọsị kẹ njọ nọ—nị njọ a jọka njọ.

Ndun Ari Ihian

¹⁴ Enyi a maringhọ nị Iwu wụ ihien ime-mmọn, kani mme nwen wụ ihian-mmaka hụn nwonleni Mmọn-nsọ—hụn njọ rị a kichanrịn kẹ igbon o non enon. ¹⁵ M'a ra ghota ihien m rị e mē. Makeni, m'a ra mē ihien m chọ nị m mē, kama, ihien hụn e ze m ize, ya kẹ m'e mē. ¹⁶ Ebe o mē nwan nị ihien hụn m choleni nị m mē kẹ m'e mē, ya e mē m e kweri nị Iwu hụ rị mma nke-esi. ¹⁷ Ya wụ nwan nị ẹlezi mme rị e mē ẹ, kani, njọ hụn rị ime m rị e mē ẹ. ¹⁸ Makeni, a maringhọ m n'o nwonni kaka akpụ ihien ohu rị mma hụn rị ime m, ya wụ ime mme wụ ihian-mmaka. Makeni, m'a chọ nị m mē ihien rị mma, kani, m'a ra saeka mē ẹ. ¹⁹ M'a ra mē mma hụn m chọ nị m mē, kani eje-ihien hụ hụn m choleni nị m mē kẹ m'e mesonmē. ²⁰ O mē nwan nị m'e mesonmē ihien m choleni, ya wụ nị ẹlezi mme rị e mē ẹ—njọ hụn rị ime m rị e mē ẹ.

²¹ Ya wụ, a hinguọ m'a nwan n'o nwe iwu rị ọrun ime m, a kị m, hụn o gi e mē ni m chọ nị m mē mma, eje-ihien sụọ kẹ m'a sa ẹka e mē.

²² Ezie, Iwu Osolobue a sụọ m asụọ, a sụọru m akpakali obi. ²³ Kani, a hụn m iwu ichen rị ọrun ime ẹhụ m, a lụson Iwu ahun rị m mma ọgụn; iwu ichen ahun rị a kini m e mē m a gbaye njọ hụn rị mkpamkpa ẹhụ m a run.

24 Euu, ỳya e gbue m! Onye k'a gbapụha m ẹka ẹhụ ni ri e buheni m ọnwun?!

25 Ekele ya ri ni Osolobue n'o jenk'e me ẹ ghahani Di-nwọnni-eyi wu Jesu Kristi!

Ya wu, o me uche m, m wu igbon Iwu Osolobue; kani, make njo hun ri ime m, m wu igbon njo.

Isi Nke ̄satọ

Ndun Mmon-nsọ Ri A Ki

¹ Ya wu, o nwọnni ikpe-omuma ọwule ri ni ndi hun ri ime Kraisti wu Jizosi. ² Make ni, iken iwu ahun Mmon-nsọ gi a ki, e ye ndun, hun ri ime Jesu Kristi, a gbapuhaguo enyi ẹka iken iwu ahun njo gi a ki e buhe ọnwun. ³ Make ni Osolobue e meguo nwan ihien hu Iwu Mozizi saleni ẹka me, hun Iwu saleni ẹka me make ni iken ari ime ihian. Osolobue e meguo a ghahani igi ifiri njo zihę Nwa a n'ọ wuru ihian nọke enyi ndi-njo, ọ nozi nwan ma njo ri ime ihian ikpe ghahani ima ya wu Nwa a ikpe. ⁴ Osolobue me ọnwan keni ihien ndi ahun ri Osolobue mma enya hun Iwu cho hun ụzo mezu ime enyi ndi hun rizi leni e bi ke ihian-mmaka, kani ke Mmon-nsọ don cho.

⁵ Ndi hun ri e bi ke ihian-mmaka e ro iroro ke ihian-mmaka, e me ke ihian-mmaka; kani ndi hun e bi ke Mmon-nsọ don cho e ro iroro ke Mmon-nsọ, e me ihien Mmon-nsọ cho. ⁶ Iro-iroro le ime ihien ke ihian-mmaka e buhe ọnwun, kani, iro-iroro le ime ihien ke Mmon-nsọ don cho e ye ndun le udon. ⁷ Make ni, onye hun e ro ke ihian-mmaka ara kweyeni Osolobue kaka, ara gbaye Iwu Osolobue;

ezię, ọ sako ęka gbaye ę. ⁸ Ndi hun e bi ke ihian-mmaka a saęka me ęfo suo Osolobue usuo.

⁹ Kani, nke unu nwen, unu a ri e bi ke ihian-mmaka. Mmon-nsọ ya ri a ki unu—omeni ezię ro ni Mmon Osolobue ri ime unu. Bu, onye owule nwonleni Mmon Kraisti ele nke Kraisti. ¹⁰ Kani, omeni Kraisti ri ime unu, ezię ro ni ehụ unu a nwunguo make njo, kani mmon unu ri ndun makeni unu e henringuo ndi ri ke Osolobue cho.

¹¹ Omeni Mmon onye hun gha onwun weli Kraisti bi ime unu, onye hun gha onwun weli Kraisti, me n'ọ rizi ndun, siko d'e mezikwo ni ehụ unu hun a nwunni ri ndun—ghahani Mmon a hun bi ime ndun unu.

¹² Umune m, ya wu nwan ni o nweni ugwo enyi gi ihian-mmaka ahun enyi te wu hun enyi e gi bi k'ọ cho. ¹³ Makeni, unu bime ke ihian-mmaka, unu k'a nwunriri. Kani, unu ghaha Mmon-nsọ gbupu eje-ihien ndi hun ehụ e me, unu k'a ri ndun. ¹⁴ Makeni ke we han Mmon Osolobue ri e du, uwe wu umu Osolobue. ¹⁵ Makeni mmon hun Osolobue ye unu ele nke igbon, hun unu e gi tumazi egun, kani Osolobue ye unu mmon hun o gi munrun unu, Mmon ahun e me enyi a hi Osolobue, “Baba! Baba Nedi m!” ¹⁶ Mmon-nsọ le enwen ę a shia ęri, a gwa mmon enyi ni enyi wu umu Osolobue nke-esi. ¹⁷ O me nwan ni enyi wu umu, ya wu ni enyi wu ndi ihien nedi we k'e ru ęka, ndi ihien nedi enyi wu Osolobue k'e ru ęka—ndi we le Kraisti gba nwe ihien Osolobue, omeni enyi e son Kraisti ta afunfun a, keni ogho a hun uzo ruzikwo enyi ęka.

Ogho Hun Lalani Ni Enyi

18 E gigho m'a don ni afunfun enyi ri a ta ogegni enwon ihien o wu ebe ogho ahun jenko d'a biani enyi ri.

19 Oghoni hain ihien ile Osolobue ke gi nwan e che, e chekenme, ni Osolobue ghosi ndi wu umu a. 20 Make ni Osolobue bu ihien ile o ke eke toni uya; eleni ihien we ke eke cho n'o ri ime uya, kanj, make ni Osolobue hun bu e toni uya cho n'o ri erira, make ni o nwegho ihien o bu obi: 21 o bu obi ni omegu, o wepuhazikwo ihien ndi ozo ile o ke ime egbun we ri, amangbe we ghazi e rehi, e son we umu Osolobue weri enwen we, son we nwerin ogho. 22 Make ni enyi a maringho ni ihien ile Osolobue ke hu a sun uden noke okpoho ime ri e me—d'e rukwo ogegni. 23 Elede ihien-okike suo ri a sun uden; enyi nwen hun nwonhengude Mmon-nsọ hun wu ihien ibuzo Osolobue gi a ghosi ni ogho ahun ile lalachanrin, enyi huzikwo nwan a sun uden, ke enyi don ri e che ni Osolobue murunchanrin enyi, n'o wepuha ehụ enyi ime uya, gi e henrin hun ghaleni e rehi.

24 Ihienni enyi ri e lee enya a ke Osolobue gi ifiri e zuofuha enyi. Enyi e ke nwehen e, nke enyi a tubehi enya a—make ni ilee-enya ihien, bu y'a hunguo a, elezi olil'enya. Onye ime enyi a hunguo ihien e lemezi enya a? 25 Kanj, emeni enyi e ke hun ihien enyi ri e lee enya a, enyi e gi ndidi e che e.

Eyemeka Mmon-nsọ

26 Mmon-nsọ huzikwo e yeni enyi eka ebe o meni enyi e zuni oke.

Enyi amarin ihien enyi k'a rijo ime ekpere, kanj Mmon-nsọ le enwen e gi isun-uden a riodonni enyi

ebe Osolobue ri; o gi isun-uden ahun e ku ihien onu ghaleni a saeka e ku. ²⁷ Osolobue hun e legha obi enyi marin ihien Mmon-nsọ ri a riọ, make ni Mmon-nsọ a riọdon ni ndi-nsọ ke Osolobue don cho.

²⁸ Enyi a maringho ni Osolobue e gi ihien ile le onodi ile a run, a runpuhani ndi ahun ihien e a sọ ihien ri mma, ndi ahun o kpo make ihien cho n'o me. ²⁹ Osolobue a maringwole we mbu-mbu n'o d'a kpo we. O maringwole we, o no hoto we n'o jenkọ d'e me we ni we ri ke Nwa a, keni Nwa a wuru nwa-ibuzo ime umu bu oda. ³⁰ Ndin o hoto k'o kpo; o kpo gu we, o no kuni we ohunma, ya o no nwan we ogho ye we.

Ihien-osusọ Osolobue Nwe Hun Ri Ime Jesu Kristi

³¹ Ebe o me ni ihien ndini no enina, ke enyi k'e ku nwan? O me nwan ni Osolobue ri azuun nke enyi, onye k'a saeka nu enyi ogun? ³² Omeni Osolobue anoni Nwa a ye azuun, kama, o gi ifiri enyi ile we e ye, o yechanriko enyi ihien ndi ozo ile—cheni Nwa a? ³³ Onye k'a sa nwan aka ma ndi hun Osolobue hori ikpe—ebe o me ni Osolobue le enwen e ri e kuni we ohunma? ³⁴ Onye k'a ma we nwan ikpe—ebe o me ni Jesu Kristi ri nwan aka-nni Osolobue a riodonni enyi!? Jesu Kristi hun nwunhuni; elede onwun sọ k'o nwun, kama, Osolobue ghazide onwun weli e. ³⁵ Onye k'a sa nwan aka wepu enyi ime ihien-osusọ Kraisti nwe ebe enyi ri? Ni nsongbu saeka me e? Ra afunfun? Ra ukpokpo; ra unwun le egun; ra ahunni ekwa je; ra eje-onodi; ra opia-agma we gi e gbu ihian hun ³⁶ Ekukwo-nsọ gi si, “Ifiri i

ke ọnwun gi a kpọ ẹnyi ihun oge ile;
we e me ẹnyi ke atunrun
we dukọ d'e gbu.”

³⁷ Mba nu, o nwonni hun k'a sa-eka!! Ime ihien ndini ile, ẹnyi wu ndi-mmẹri ka ndi-mmẹri ile, ghanani onye ahun nwe ihien-osusuọ ẹnyi! ³⁸ Makeni, o weguo m ẹnya ni ke ọnwun ke ndun, ke ndi mmon-ozu ke eje-mmọn ndi ri a kini, ke ihien ri oge ni ke ihien ri ihun, ke iken ile rini; ³⁹ ke ihien jen elu ke ihien mi mgbugbu, ke ihien ozo owule we ke eke—o nwonni hun k'a saeka wefu ẹnyi ime ihien-osusuọ Osolobue nwe ebe ẹnyi ri, ihien-osusuọ a hun ri ime Kraisti wu Jizosi Di-nwonni-ẹnyi!

Isi Nke Itenei

Osolobue Le Ndi-Izrelu

¹ M ri e ku ezioku id'ẹnya Kraisti, ari m a tu ntu—ihori m ri a gho ni m idenya Mmon-nsọ ni ari m a tu ntu, ni ² oken ekwan jun m obi, ni oge ile ke obi gizikwo a cho n'o gbawapu m ³ ebe m n'e ro ndi ali m! Nke o ri m ni Osolobue bu m onu—wepude m ime Kraisti—omeni ohun ke we e gi nwon nzuopuha.

⁴ M ri e ku oku ndi Izrelu: uwe ke Osolobue gi henrin umu; uwe k'o ghosi ogho a; uwe k'o ye nkwerigbama ahun o kwademe; uwe k'o ye Iwu hu; uwe k'o tumeni ofufe hu ri ime Iwu; uwe nwehen nkwa ndi hu Osolobue kwe; ⁵ Ebrahim le ndi-nedi mbu hu we marin amarin wu ndi nke we; ebon we ke we muye Kraisti rike ihian—Kraisti, hun wu Osolobue hun ihian ile le ihien ile ri okpuru e, hun richanrin mma jenrin ejen! Isee.

⁶ Eleni ihien oku Osolobue ku banyeni ndi Izrelu a ghazini. Mba. Make ni, ele ndi Izrelu ile wu ndi Izrelu nke-esi. ⁷ Elezikwo ndi ile gha ehụ Ebrahim puha wu umu a nke-esi, make ni, Osolobue si Ebrahim, “Eka Aziki ke umu we jenkọ d'a kpo umu i k'a gha bia.” ⁸ Onwan ghosi ni ele umu we mu ke ihian don a mu nwa wu umu Osolobue, kanj, umu we mu ghahani nkwa hu Osolobue kwe, uwe ke we a gunye ni we wu umu nke-esi. ⁹ Make ni, ogen Osolobue gi kwe ya wu nkwa, ihien o ku wu: “Mgbeni akan-ile, m k'e kinhen, Sara a mu okennyẹ.”

¹⁰ Elede ohun suo. Make ni, ogen Ribeka gi ri ime ejime, nedi ohu ke we nwon, hun wu Aziki nedi enyi; ¹¹ kanj, ni we d'a mu we, ke we keleni me ihien owule—ke mma ke njo—Osolobue no gwa Ribeka oku, igi ghosi ni omeni Osolobue cho n'o me ihien, o gi eka a a hori ihian, a kpo a— ¹² ni ele ihien we run k'o gi a hori we. Ihien Osolobue gwa Ribeka wu, “Hun kanj sikọ d'e fe hun-nta.” ¹³ O rihu ke we don de e ime Ehuho-nsọ, si,
“M nwe ihien-osusuo jenni Jekopu;
kanj, enwen m ihien-osusuo jenni Iso.”

¹⁴ Ni enyi si nwan n'o nwon onye Osolobue e gbeyeni? Mba, kaka! ¹⁵ Make ni o si Mozizi, “Onye owule m cho ni m me omiken e ke m k'e me omiken e; onye owule m cho ni m me ebere e ke m k'e me ebere e.” ¹⁶ Ya wu ele ihien ihian cho mobu ihien ihian run ke we gi e me e, kanj omiken Osolobue suo. ¹⁷ Ime Ehuho-nsọ, Osolobue si eze ali Ijptu wu Fero, “M tume i eze keni m gi i ghosi iken m, keni m gizikwo a me efan m ghagbari uwa ile.” ¹⁸ Ya wu nwan ni onye owule Osolobue cho n'o me omiken

ę ke o me omiken ę, kanı ndı o cho ni we gba isi-akwanran, o mezikwo we gba isi-akwanran.

Iwe-le-onuma Osolobue Le Omiken E

¹⁹ Kanı unu k'a si m, “Omęni ęnina k'o me, ki haınzi Chuku gi a korıanı ęnyi wu ihian? Onye gbondontu uche Chuku?” ²⁰ Kanı, iyu wu ihian-mmaka, onye k'i wude nwan i gi a shıagwari Osolobue? Ni ihien we kpu akpu juma onye kpun'a, “Ki haın i gi kpu m ęnina?” ²¹ Ele okpu-ite nwe ku ihien o k'e gi okpukpu-uru kpu? O nwe ikę igi ę kpu ite we gi ę me ihien-oghọ, o nwezikwo ikę gi ya wu okpukpu-uru kpu ite we gi e gbu anı.

²² Kını ri a omęni Osolobue gi okę ndidi son ndi hun o kwademęguu tonı ntikpo, kęni o ghosi iwele-onuma a, mezikwo ihian marın ikę ę? ²³ Kını ri a, omęni o me ę kęni o we okę oghọ a ghosi ndı o cho n'o me ni omiken, ndı o kwademęto n'o k'e ye oghọ, ²⁴ ya wu ęnyi, ndı ahun o kpo—hun o me ni ele ime ndı Ju sọo k'o gha kporı ęnyi kanı ke ime ndı Ju ke ime ndı wulenı ndı Ju. ²⁵ Onwan k'o ku ime Ekukwo-nsọ, ime ehuhọ Hozia, si,
“Ndi wulenı ndı nke m

ke m k'a kpo 'Ndi nke m.'

Ali hu te rilęni m obi ke m k'a kpo
'ali hu ri m obi.'

²⁶ Ebe ohu ahun we no si we,
'Unu ele ndı nke m'
ke we k'a nozi kpo we
'umu Osolobue ahun ri ndun.' ”

²⁷ Nke ndı Izrelu, Azaya gi we yi oro, si,
“Osun'a ni ndı Izrelu buhan oda
ke ejan ri mkpenren iyi,
ndı k'e nwon nzuofuha ime we ebuko oda,

28 **makeni**,
 Di-nwõnni-enyi siko d'e yekènrin ndi alì hù afunfun
 hù o ku,
 ye wẹ ya ru alì!” 29 Eriira kẹ ya wụ Azaya kuzikwo
 mbụ, si,

“Omèni Osolobue Hụn-nwõn-ikèn-ile e te menì
 ni wẹ gbuhodu nì enyi umu, nke enyi a riguo kẹ
 Sodom, nke enyi a no kẹ Gomora.”

30 Kẹ enyi k'e kuzi nwan? Nì ndi wuleni ndi Ju,
 hụn te rileni a cho kẹ w'a don ri ochan, a riguo
 nwan ochan—iri-ochan wẹ gi okukwe nwehen; 31 bu
 ndi Izrelu, hụn ri a lu nì wẹ gi idonme Iwu ri
 ochan, asani eka ri ochan. 32 Ki haịn wẹ gileni sa
 eka? Makeni egini wẹ okukwe chu a, kama, wẹ
 me e kẹ si ihien wẹ run kẹ w'e gi ri ochan—ya wẹ
 no kpogburu “omuma-mkpogburu ahun,” kpogburu—
 33 rike kẹ wẹ don de e ime Ekukwo-nsọ, si,
 “Lee enya,

e butoguo m omuma ime Zayonu
 hụn k'e me ihian kpogburu;
 nkume hụn k'e me wẹ dan.
 Kani,
 o kpuyeko ndi kwerini n'e.”

Isi Nke Iri

Ekpere Polu E Meni Ndi Izrelu

1 Umune m, ihien hụn a gun m egun le ihien m'a
 rijo Osolobue ime ekpere n'o meni ndi alì m wụ nì
 wẹ nwe nzuopuha. 2 M k'a saeka shia nì wẹ eri nì
 ihien Osolobue a du wẹ adu, kani, amamihièn aria.
 3 Makeni, ifiri nì amarin wẹ uzọ ahun Osolobue
 gi e me ihian a ri ochan bu wẹ hù a nwan nì wẹ
 me e uzọ nke wẹ, eweni wẹ enwen wẹ che uzọ

hụ Osolobue gi e me ihian a wuru onye ri ochan. ⁴ Makeni Kraisti wu isi-njendeme Iwu, keni onye owule hun kwerini hun uzọ henrin onye ri ochan ghahani ikwerini Kraisti.

Onye Kweri, O Wanahin

⁵ Nke iri-ochan ghahani idonme Iwu, lee ihien Mozizi de banyen'e: "Onye owule hun e donme ihien ndini Iwu ku wu onye k'e gi we ri ndun*."

⁶ Kani, nke iri-ochan ghahani okukwe, ihien Ekukwo-nsọ ku wu, "Ajukwole ni enwen unu ke 'Onye k'e jen nwan elu-igwee?' (Ya wu, keni o d'e wehe Kraisti) ⁷ mọbu 'Onye k'e jen nwan anı-mmon' (ya wu, keni o d'a gha ime onwun weli Kraisti.)"

⁸ K'o si ihian me? O si, "Oku Osolobue ri unu nsue— o ri unu ugb'onu, ri unu ime obi." Elee oku ro? Oku-okukweni enyi ri e kusonme: ⁹ ni, i gi onu i ku e ni Jesu wu Di-nwonni-i, y'e kweri ime obi i ni Osolobue gha onwun weli e, i k'e nwon nzuopuha.

¹⁰ Makeni, ihian gi obi e kweri, o wuru onye ri ochan; o gi onu a ku e n'o kwerigho, Osolobue a zuopuha a.

¹¹ Makeni, Ehuhuo-nsọ si, "O kpuyeko onye owule kwerini n'e."

¹² Makeni eka ohu ke Osolobue gi e son onye owule, ke ndi Ju ke ndi wuleni ndi Ju. Nna ohu ahun wu Nna ihian ile. O hu ngozi e e kpu onye owule kpokun'e, e hukpu we ya oda-oda. ¹³ Makeni Ehuhuo-nsọ si, "Onye owule kpoku efan Onye-nwonni-enyi k'e nwon nzuopuha."

¹⁴ Kani, nani ke w'a don kpoku onye we keleni kweri ni? Nani ke w'a don kweri ni onye we keleni nutu banyeni? Nani ke w'a don nu banyen'e omeni o nweni onye zi we ozi banyen'e? ¹⁵ Nani ke w'a

* **Isi Nke Iri:5** Livitikosj 18.5

dọn zi ya wụ ozi omēni e zipụnị wē ndi-ozī d'e zi ya wụ ozi? Ya kē Eḥūhūo-nsọ gi sị nị “Ọbibia ndi-ozī hūn e wēhē ozioma a rika mma, ijēn wē a rika mma.” ¹⁶ Kani, ẹlẹ ihian ile kweri ozioma. Azaya lē enwēn ẹ sị, “Di-nwōnni-ēnyi, onyē kweri ozi ēnyi zi?”

¹⁷ Ya wụ, ihien ihian nū k'o gi e nwē okukwe; ihien w'a nū nwēhēn okukwe wū ozi banyeni Kraisti.

¹⁸ Kani, m rī a jū kē ndi Izrēlū anūnī ya wū ozi? Eziē, a nūgūo w'a. O rihū kē Eḥūhūo-nsọ dōn ku, sị, “Olu wē a pūlẹ, o ruḷẹ ụwa ile; ihien wē rī e ku e rugūo njendemē ụwa.”

¹⁹ M rizi nwan a jū kē ndi Izrēlū aghotani? Nke ibuzo, Mozizi lē enwēn ku ni Osolobue sị, “M k'e gi ndi nwōnlēni ihien wē wū,
mē ēnya fuma unū ụfū;
m k'e gi anī ndi nzuzu
kpasu unū iwe.”

²⁰ Azaya nō rikin obi kudē hūnni Osolobue ku, nī,
“Ndi rīlēni a chō m,
uwē hūn m;
e we m enwēn m ghōsī
ndi ghalēni a jū ukwere m.”

²¹ Nke ndi Izrēlū, Azaya ku ni Osolobue sị, “M shiafū ẹka m kē ụhūoḥin han kēni m nabanhan ndi nnupu-isini, ndi isi-ikēnni.”

Isi Nke Mmanaj

Omikēn Osolobue Gi E Sōn Ndi Izrēlū

¹ Nī m jū nwan ajuju, “Osolobue a jūgūo ndi nke ẹ wū ndi Izrēlū?” Mba, kaka! Makēni, mmē

le enwen m wuzikwo onye Izrelu, nwa Ebrahim, onye ikpun-ulo Benjamini. ² Osolobue ajuni ndi nke e, hun o hoto gha isi mbidon lala!

Unu anyanhanni ihien Ehuho-nso ku ebehu Elaija no ri e kpe ndi Izrelu aka Osolobue? Ke Elaija don si, ³ “Di-nwonna-enyi, e gbuchanringuo we ndi-amuma i, tikpopusonme ebe ndi w'a no a chuyen'i ejan. Mme suo hodu, bu we ri nwan a cho ni we gbu m!” ⁴ Kani, kini ke Osolobue za a? Osolobue si a, “E butoguo ni m enwen m madu nnu-uku esa (madu ogun-iri kwasị nnu-mmesa) hun gbutuleni ni mmon Baa osekp.”

⁵ Erira k'o rikwo nwan; o nwonghozi ndi buleni oda hoduni hun Osolobue gi efoma a hoto. ⁶ O me nwan ni efoma k'o gi me e, ya wu elezi ifiri orun ihian run—nke o me ni efoma elezi efoma.

⁷ Kini me nwan? Ndi Izrelu ahunni ihien we ri a lugbu enwen we, a cho; kani ndi ahun buleni oda Osolobue hori suo wu ndi hunn'a—Osolobue a kpokin obi ndi hoduni, ⁸ rike ke Ekukwo-nso don ku, si,

“Osolobue no me we amarinzile
ihien we ri e me;
me enya we eleghale uzo;
me ntin we anule ihien—
d'e rukwo nwan tanni.”

⁹ Defidi si,
“Thien-oriri we ya wuru onyan,
onyan we gi nwundon we,
ya wuru omuma hun e me we a kpogburu;
ya wuru ihien we gi megwari we.

¹⁰ Enya ya kpu we ishi,
amamgbe w'e legha uzo;

wę hieto jęrin ejęn!”

¹¹ A ju m nwan ajuju: kę ndi Ju kpogburu, wę dangungwọn adangungwọn? Mba, kaka! Kama, makęni wę mę njọ, nzuofuha a biaguoni ndi ali ndi ozọ, kęni ęnya fuma uwe wu ndi Ju. ¹² O mę nwan ni njọ ndi Ju, ndi Izrelu, węhęni uwa ęregede ihien ri mma—ni ędan wę dan węhęni ndi wulęni ndi Ju ęregede ihien ri mma, ihien ka oda apuhako ogeń wę gi wekinhęn wę, ogeń nke wę e gi richanrin mma?

Kę Nzuofuha ndi Wulęni Ndi Ju Ri

¹³ M ri nwan a gwa unu ndi wulęni ndi Ju. Ebe o mę ni m wu onye-ozu pu-ichęn Osolobue ebe ndi wulęni ndi Ju ri, m'e mękenme oku orun m, ¹⁴ ikęnkwo ni m saęka gi uzoni mę ęnya fukęnme ndi ali m, kęni m s'ęka zuopuhade ndi hu ime wę. ¹⁵ Makęni, omęni iju wę togbo kę uwa le Osolobue gi don, kini kę inabanhani wę k'e węhę nwan? O męko igha onwun rizi ndun?!

¹⁶ Omęni hun wę bu uzọ beri ye Osolobue hughọ nsọ, ya wu ni ogbe bredi wę gha beri ę rizikwo nsọ; omęni mkpogun osisi ri nsọ, agala ndi rin'a huzikwo nsọ.

¹⁷ Omęni wę kwapusonme agala olivu wę kun akun, we unu wu agala olivu-ofia cheni ndi hoduni d'e son wę ri erere ri olivu hu, ¹⁸ eleniakwole ni agala ndi hu mobu nyanma ni wę isi. Kanj, unu nyanma isi, nyanhankwo ni ni ele unu bu mkpogun osisi ahun, mkpogun ya bu unu.

¹⁹ Kanj i k'a si, “Egheę, ifiri m kę wę gi kwapu agala ndi ahun nu, kęni o beyeni m uzọ.” ²⁰ Ezioku ro. Kanj, wę kwapu wę makęni ekwerini wę, bu unu nwen wę buche ebuche ri ebęhu makęni unu

kweri ekweri. Ka egikwole n'e pacheme, kama, gikwo ni egun e bi! ²¹ Makeni, omeni Osolobue ahatuni ndi Ju hun wu ezigbo agala osisi hu, o hatukokwo unu-o!

²² Ebeni ke enyi no hun efoma Osolobue le eka-iken e: o gi eka-iken e son ndi hun danpuni; kanj, o gi efoma e son unu ndi kwerini—kasi a me ni unu nodihukwo ime efoma a. Kanj, omeni unu anodisonmeni, o siko d'a kwapuzikwo unu nwen. ²³ Nke ndi Ju hu we kwapu makeni ekwerini we, we kweri, Osolobue k'e we we che osisi hu—makeni o k'e ri-eka me e. ²⁴ Omeni Osolobue gha osisi olivu-ofia kwari unu, me ihien we ghaleni e me, we unu che olivu we kun akun, ya wu n'o k'a kade Osolobue nfe iwekinzi agalaba ndi we kwapu che osisi hun we gha kwafu we.

Omiken Suo Ke Osolobue Gi A Zuofuha Ihian

²⁵ Umune m, m cho ni unu marin eziokuni mini, ghotu a ohunma—amamgbe unu gha e ro ni unu a rika mma, pacheme. Ndi hu ime ndi Izrelu a wuruguo nwan ndi isi-akwanran; kanj Izrelu agbasonmeko isi-akwanran jenrin ejen—o k'a toruhu ogen ndi wuleni ndi Ju hun k'a bia d'e kunrun Osolobue k'e gi zu onu. ²⁶ Erirazikwo, ndi Izrelu ile jenkwo nwan d'e nwon nzuopuha, noke ke Ehuhuo-nsodon ku, si,

“Onye-nzuopuha k'a gha obodo Zayonu bia;
o k'e wepu njo ime igunrun umu Jekopu.”

²⁷ “Onwan wu nkwerigbama hun k'a ri egbata mme
le we,
ogen m k'e gi wefu njo we.”

28 Ebe ozioma ri, ndi Ju wu ndi inenren Osolobue make unu. Kani, o me nke ohori, ndi ihien we a suo Osolobue ke we wu—make ndi nedi we kani hun o hori. 29 Make ni Osolobue ara gb hutobi e banyeni oyiye o ye le oku o kpo.

30 K'o don me ni unu ndi hun te wu ndi nnupu-isi okpuru Osolobue e nwonhenguonwan omiken aka Osolobue make ni ndi Ju nupu isi, 31 erira k'o donzi me ni we nwen a wuruguo nwan ndi nnupu-isi, keni omiken Osolobue me ni unu wuru uzo we e gi nwonhenzikwo omiken aka Osolobue. 32 Make ni, Osolobue a gunguo ihian ile ye ndi nnupu-isi, keni o hun uzo me ni ihian ile omiken.

Ija-mma Ya Rini Osolobue!

33 Euu! Osolobue e mekenmeken odafin!
Amamihiyen e le ako-le-uche e
e miken!

W'a ra saeka ghota iroro o tu!

W'a ra saeka ghota ke o me! 34 Make ni Ehuhuo-nsosi,

“Onye marin uche Di-nwonni-enyi?

Onye a dun a odun?

35 Onye yetu e ihien owule,
hun o gi kikin e ya?”

36 Eghere! Make ni, ihien ile gha aka a bia; ihien ile a ri ghan'a; ihien ile a rizikwo n'a.

Ojija-mma ya rin'a jenin ejen! Isee.

Isi Nke Mmẹbuo

Obibi Furu Ndi E Fee Osolobue

1 Umune m, m gi nwan ifiri omiken Osolobue meni enyi a rio unu, we ni ehụ unu ye Osolobue

nọkẹ ẹjan rị ndun wẹ chuyen'e, ẹjan rị nsọ, ẹjan hun a sọọ n'a—onwan wu ezigbo ofufe hun furu unu k'e fe. ² Akirinle ni obibi uwan, kama, ni ni Osolobue gbanwon unu ghahani igbehutochanrin iroro unu. Me n'e keni unu hun uzọ marin ihien wu uche Osolobue, hun rị Osolobue mma, hun a sọọ a usọ, hun zu oke.

³ Ghahani oyiye Osolobue gi efoma ye m, m si onye owule ime unu: ewerile enwen i kari ke i han, ka donrin enya lele enwen i, n'i marin ke Osolobue yehan i okukwe, ohun k'a gwa i ke i han, gwa i ihien i k'a kpọ enwen i.

⁴ Ke onye-onye ime enyi don nwe ehụ ohu hun nwe mkpamkpa-ehụ bu oda bu mkpamkpa ndi hu ile a ra run ihien ohu, ⁵ erira k'o rị ime Kraisti. Enyi ndi rị ime Kraisti bu oda, kani, enyi ile wu ehụ ohu. Onye-onye rị ime ehụ Kraisti hu wu nke ndi ozọ ile. ⁶ Enyi nwesonme oyiye rị ichen-ichen ke Osolobue don yesonme enyi. Omeni oyiye ihian wu izi ozi Osolobue si a zi le ibu-amuma, y'a me e ke okukwe ehan. ⁷ Omeni oyiye ijen-oziri, ya jenme ozi; omeni nkuzi ro, ya kuzime nkuzi; ⁸ omeni igi oku-Chuku a kpotien obi ihian ro, ya mememe e; omeni iyeni ndi nwonleni eka ro, y'a ha eka ohunma-ohunma; omeni okiki ro, ya runshi iken; omeni ime omiken ro, ya gi ighoghọ e me e.

Ihien-osusuọ

⁹ E nweni ihien-osusuọ gha akpakali obi puha. Izize eje-ihien ya e ze onu; e kwonkenme ni ihien rị mma. ¹⁰ Ihien ibe onu ya sọoma unu oda-oda nọkẹ umune; e ye ni ibe unu ogho kari enwen unu.

¹¹ Anikwole ni adudu unu benua, ka e zekenme

ni ime-mmon, a runni Di-nwōnni-ēnyi orun. ¹² A ghoghō ni makē olil'ēnya unu nwon; e nwon ni ndidi ime nsongbu unu; wuru ni ndi we gi e don enya ebe ime-ekpere ri. ¹³ E son ni ibe unu e yeni ndi nke Osolobue ihien ri a ko aka. A nabanhan ni ndi-obia.

¹⁴ A gozi ni ndi ri e kpokpo ni unu; a gozi ni, abukwole ni onu. ¹⁵ Son ni ndi ri a ghoghoni ghoghō, unu e son ndi ri a kwanni kwan. ¹⁶ E gi ni obi ohu e bi. Apachekwole ni, ajukwole ni ison ndi onodi we lua ali a kpa mōbu irun orun ndi lua ani w'a kporia. Erole ni ni unu ka ndi ozo mkpa a ri.

¹⁷ Emegwarikwole ni onye owule eje-ihien. Donrin ni enya a hun a ni unu e me ihien k'a ri ihian ile mma enya. ¹⁸ Lili makemē ni y'e me ihien ile furu n'i me hun udon e gi ri egbata 'yu le onye owule. ¹⁹ Ndi owu m, e megwarile ni; ka la ni mmegwari to ni Osolobue, makeni Ekukwo-nso si, "Di-nwōnni-ēnyi si, 'Mme k'e megwari; mme k'a kukin.' " ²⁰ Kama, "Omēni egun ri a gun enenren i, y'e ye e ihien-oriri; omēni egun ihien-orira ri a gun a, y'e ye e ihien o k'a ra. Makeni i gha e me e, i ri a buo ikeke-okun a buoye e isi*." ²¹ Anile eje-ihien meri i, ka gi ihien-oma meri eje-ihien.

Isi Nke Mmēto

Ihume Ni Ndi-okiki Isi

¹ Ihian ile we hume ni ndi-okiki isi. Makeni, o nwōnni okiki rini hun Osolobue tumeleni. Osolobue ya tume okiki ile rini. ² Ya wu, onye owule nupu ni ndi-okiki isi ri e nupu isi okpuru ihien

* **Isi Nke Mmēbuo:**²⁰ mōbu: ...ifēnren e megbu e.

Osolobue tume. Ndi e me erira ri e weheni enwen we afunfun. ³ Makeni, egun ndi ri a kini ara tu ndi e me ihien ri mma—ndi e me eje-ihien ke egun w'a tu. Y'a chogho nwan ni egun onye ri a kini tubehi i? Memę nwan ihien ri mma. O k'a ja i mma. ⁴ Makeni odibo Osolobue k'o wu—o n'a run orun make orinimma i. Kani, i me eje-ihien, egun e ya tumakwo i, makeni opra hu o bu o gi e ye afunfun, o bukwo'n'a mmaka! Odibo Osolobue k'o wu, iya ke Osolobue gi e ye ndi e me eje-ihien afunfun. ⁵ Ya wu, ihume ni ndi okiki isi ri mkpa. Ele make we gha e ye i afunfun suo, kama, make obi i ghazikwo a ma i ikpe.

⁶ Ya haizikwo unu gi a ku ugwo-isi: makeni ndi ri a kini wu ndi-idibo Osolobue hun e gichanrin ogen we ile a ki. ⁷ Ku ni nwan onye owule ihien unu gi e: omeni ugwo-isi ke i gi, y'a ku ugwo-isi; omeni egho-ali mobu egho ndi ozọ w'a na ro, y'a ku a; omeni mgbaye ke i gi we, y'e ye we mgbaye; omeni ogho ro, y'e ye we ogho.

Ugwo Enyi Gi Ihian Ile

⁸ Eghęę, kupu ni onye owule ugwo unu gi we—mmani ihien-osusuo, w'a ra gibehi ugwo ihien-osusuo. Makeni, onye owule nwe ihien-osusuo ibe e e mezugwo Iwu. ⁹ Ihien ndi hu Iwu ku: “Agherele; egbule ochu, ezule ohin; anile ihien owule la i enya” le ihien ozọ owule Iwu ku ke we wegbama ime iwuni hun si, “Ihien ibe i ya suo i ke ihien enwen i don a suo i.” ¹⁰ Onye nwe ihien-osusuo ihian asaeka me e eje-ihien; ya wu nwan ni onye nwe ihien-osusuo ibe e e mezugwo Iwu.

Obibi Ndi Ri Imę Ukpe

11 E bi ni nwan ęnina makęni unu a maringwo oęę ęnyi ri ime e: ni oęę e rugwo unu e gi gha ęran tenhin, makęni oęę nzuofuha ęnyi a rigwo nsue kari k'o ri oruru-alı hu ęnyi gi kweri. 12 O tegwo ohıhi gba; eki e d'e fon. Ni ęnyi mębehi ni nwan ihien ndi ahun wu ihien ishi, ęnyi e yiri ewuru-agma ndi wu nke ukpe gi a lu oęun. 13 Ni ęnyi e bi ni ohunma ke ndi ri e bi oęę eki gi ri enu. ęnyi esonko ni we e jen eje-mmęmę mowu a ra manya a tu; ęnyi agherekwo ni mowu bime eje-obibi; ęnyi emekwo ni ndi ikpe mowu ndi ęnya-ufu. 14 Kama, yiri ni Dinwonnı-ęnyi wu Jesu Kristi noka ewuru; erozile ni ke unu a don me eje-ihien ndi hun a gun ehı unu eęun.

Isi Nke Mmęto

Amale Ni Ibe Unu Ikpe

1 A nabanhan ni onye kweri ni Jesu hun okukwe e kelęni ze, kanı, ełekwo hun unu e gi e son e hu a do ihien onye kweri le ihien o kwerıleni:

2 O nwe ndi kweri ni ihian furu n'o ri ihien ile, kanı onye hun okukwe e zelęni e ri mkp'ehuhwo swo. 3 Onye hun e ri ihien ile y'e lelıale onye ghalęni e ri ihien ile; onye hun a so nso ya amale onye hun e ri ihien ile ikpe, makęni Osolobue a nabanhangwo a. 4 Onye k'i wu i gi a ma odibo onye ozwo ikpe? Nna a k'e ku k'o turughwo k'o turuni. Kanı o k'e turu, makęni Di-nwonnı-ęnyi k'a saęka me n'o turu.

5 Onye ohu weri e ni uhwohin ohu ka nso a ri kari uhwohin ndi ozwo; kanı onye ozwo weri e ni uhwohin ile wu ohu. Onye-onye ya kwonkenme hun we e ęnya. 6 Onye hun weri e ni uhwohin ohu ka mkpa

gi ifiri Di-nwọnni-ęnyi e mę ęrira. Onyę hụn e ri ihien ile gi ifiri Di-nwọnni-ęnyi e ri, makeni o ye Osolobue ekele make ihien-oriri hu. Onyę hụn a soni gi ifiri Di-nwọnni-ęnyi a so—e ye Osolobue ekele. ⁷ O nwọnni onyę ọwule ri ime ęnyi hụn ri ni enwen sọ ndun; o nwọnzikwoni onyę ọwule hụn a nwunni enwen e sọ. ⁸ Omeni ęnyi ri ndun, ęnyi ri ni Onyę-nwọnni-ęnyi ndun; omeni ęnyi a nwunhun, ęnyi nwunni Onyę-nwọnni-ęnyi. Ya wu, ọsụn'a ni ęnyi ri ndun mọbu ni ęnyi nwun a nwun, ęnyi wu nke Onyę-nwọnni-ęnyi. ⁹ Onwan hain Kraisti gi nwun, nwungu, rizi ndun: keni o hụn ụzọ wuru Nna ndi ri ndun le ndi nwunni.

¹⁰ Iyü nwen, ki hain nwan i gi a ma nwene i ime Kraisti ikpe? Ki hain i gi e lelia nwene-i-ime-Kraisti? ęnyi ile k'e turu ihun Osolobue n'o kin ęnyi ikpe.

¹¹ Makeni Ehuhuo-nsọ si,

“Di-nwọnni-ęnyi si,

‘Ebe o mę ezie ni m ri ndun,

onyę ọwule k'e sekpu ni m;

onu ile k'e ku e ni mme wu Osolobue!’ ”

¹² Ya wu nwan ni, onyę ọwule ime ęnyi siko d'a koni Osolobue k'o don bi.

Emekwole Ni Ibe Unu Dan

¹³ Ya wu, ni ęnyi mabehi ni nwan ibe ęnyi ikpe. Kama, ni ęnyi kwademe obi ęnyi ni ęnyi ebutokoni nwene ęnyi ime Kraisti omuma kpogburu mọbu bu uke che n'e.

¹⁴ Rike onyę nke Di-nwọnni-ęnyi wu Jesu, o we m ęnya ohunma-ohunma n'o nwọnni ihien-oriri ọwule rileni ochan; kanı omeni ihian e weri ihien-oriri ọwule n'o ru aru, ya wu ni o ru aru ebe onyę hu ri.

¹⁵ O me nwan ni ihien y'e ri ri e ye nwene i nsongbu, ya wu ni y'a rizi e gi ihien-osusuo e bi. Egikwole ihien-oriri y'e ri tikpo onye Kraisti nwunni onwun!

¹⁶ Kpanchanpukwo enya, amamgbe ihian a kpo ihien-oma i eje-efan. ¹⁷ Makeni Ali-eze Osolobue ele ihien-oriri le ihien-orira, kanj obibi Chuku cho, udon le ighoghohu hun Mmon-nsa e ye. ¹⁸ Onye owule ri e gi uzoni e fe Kraisti, ihien onye hu a suo Osolobue usuo, ndi ozo e kuzi oku e ohunma.

¹⁹ Ni enyi liliima nwan e mesonme ihien ndi hun e wehe udon le hun enyi e gi e me ibe enyi a gha ihun ime okukwe. ²⁰ Egikwole ifiri ihien-oriri tikpo orun Osolobue. Ezioku-ezioku, o nwonna ihien-oriri runi, kanj eje-ihien k'o wu ni ihian e ri ihien owule k'e me onye ozo dan. ²¹ O ka mma ni y'e erini anu mobu ra manya mobu me ihien ozo owule hun k'e me nwene i ime Kraisti dan.

²² Ya wu, ihien owule i kwere banyeni ihien ndini, ya ri egbata 'yu le Osolobue. Ngozi wu nke ndi ahun ghaleni e gi ihien we kwere n'o hughu mma a ma enwen we ikpe. ²³ Kanj, omeni ihian gi obi-ebu e ri ihien o ri e ri, ikpe a maguo a, makeni o rini e gi okukwe e ri e—makeni ihien owule ihian me bu ele okukwe k'o gi me e wu njo.

Isi Nke Mmisen

A Chozikwo Ni Orinimma Ndi Ozo

¹ O furu ni enyi ndi zeni ime okukwe e di ndi zeleni ebe we noleni me ohunma, ele ime ihien a suo ni enyi. ² Ni enyi e me ni ihien a suo ibe enyi hun k'a rini we mma, keni enyi hun uzọ enyi e gi me we sue ime okukwe. ³ Makeni Kraisti emedeni k'o suo ya

le enwen e; kama, o mehu ke Ekwuwo-nsọ don ku, ebenu we de, si,

“Mkpari hu we kpari i,
mme gi isi buru e.”

⁴ We de ihien ile we deye ime Ehuwo-nsọ keni we gi e kuzi enyi, keni enyi hun uzọ gi ume hun Ekwuwo-nsọ a gba enyi lezi idin-ndidi wuru ndi nwon olile-nya.

⁵ Osolobue hun e ye ndidi le nkasi-obi, ya yeni onu eka e gi obi ohu e bi-k'o furu ime Kraisti wu Jizosi, ⁶ keni onu ile hun uzọ gi olu ohu e weheni Osolobue hun wu Nedi Di-nwonna-enyi wu Jizosi Kraisti ogho.

A Nabanhan Ni Ihian Ile

⁷ A nabanhan ni nwan ibe onu ke Kraisti don nabanhan unu, keni unu hun uzọ e weheni Osolobue ogho. ⁸ Makeni Kraisti bia d'a runni ndi Ju keni oghosi ni Osolobue wu onye ezioku, ghahani imezu nkwa Osolobue kwe ndi nedi we kani; ⁹ o biazikwo ken'o me ndi ali ndi ozọ wuleni ndi Ju ja Osolobue mma make omiken Osolobue. Erira ke we don de e ime Ehuwo-nsọ, si,

“Make ufiri e, m k'a ja i mma ebe ndi ali ndi ozọ wuleni ndi Ju ri; m k'a bu ni efan i ebu ija-mma.”

¹⁰ O sizi, “Ndi ali ndi ozọ hun wuleni ndi Ju, son ni ndi nke Osolobue ogho.”

¹¹ O sizi, “Ani ndi ozọ ile wuleni ndi Ju, ja ni Dinwonna-enyi mma; ali ile, buni n'a ebu ija-mma.”

¹² Osolobue gizi Azaya si, “Mkpogun Jese k'a pucha—Onye ahun hun jenkọ d'e lihi, kima ndi ali ile; iya ke ndi wuleni ndi Ju k'e gi don enya.”

¹³ Osolobue, onye hun olile-nya gha aka a abia, ya gi ighogho le udon ile gbajun unu ke unu don ri e gi e e don nya. Y'a me e, keni unu nwe olile-nya, nwe e oda-oda, ghahani iken Mmon-nsọ.

Iken Polu Gi E De

¹⁴ Umune m, o weguo m nya ni mma-mma jun ime unu, ni amamihien jun ime unu, ni unu k'a sazikwo aka kuzi ibe unu. ¹⁵ Kani, o nwegho ihien ndi m ku ndun-ndun ime ehuhuo-ozini, keni m nyanhanzini unu we. M'e kushi iken make aka Osolobue hun ri ime ndun m, ¹⁶ hun o gi tume m onye a runni Kraist' wu Jizosi ime igunrun ndi ali ndi ozo wuleni ndi Ju. M ri nwan a run ke onye nchu-ejan ghahani izisonme ozioma Osolobue. M ri a run keni ndi ani ndi ozo hun uzo wuru ihien we ye Osolobue hun Osolobue a nabanhan, oyiye Mmon-nsọ don nsọ. ¹⁷ Ya wu, o furu nwan ni m'a nyan isi banyeni ihien Jizos' Kraisti gi m run ime ihien Osolobue. ¹⁸ Ekukode m ihien owule kari ihien Kraisti gi m run ime igunrun ndi ali ndi ozo wuleni ndi Ju, hun o gi me we wuru ndi e hume ni Osolobue isi. O gi oku-onu m le ihien m run me e, ¹⁹ le iken o gi ihien-ahima le orun-atumenya kpa, lezi ghahani iken Mmon nke Osolobue—nke wu ni e zichanringuo m ozioma Kraisti ghakwori Jerusalem d'e ru Ilairikom. ²⁰ Ihien m'a chokenme wu ni m'e zi ozioma ebe we keleni nutu efan Kraisti, amamgbe m'a tunyezi ebe onye ozo tunmaguu. ²¹ Kama, m ri e me n'o ri ke Ehuhuo-nsọ don ku, ni,
“Ndi we gwatuleni banyen'e k'a hun;
ndi nutuleni banyen'e k'a ghota.”

Polu A Tu Iroto Ijen Rom

²² Ifiri ẹ ke m gileni sa ẹka bịa d'a hun unu ogen ile m gi cho ni m bịa.

²³ Kani, hunni o me nwan n'o nwezini ebe hoduni m k'a no run orun azuunni ile bu o mepuguo ahua ole-le-ole m choma ni m bịa d'a hun unu, ²⁴ a kwademeguoguo m ni m k'a bịa m jenkoni Speni. M bu ẹ obi ni m k'a banhan d'a hun unu m jenkoni, keni unu ye ni m ẹka m jenkoni ebehu—mme le unu noguu ekere.

²⁵ Kani, m jenko nwan Jerusalem kikenni d'e yeni ndi nke Osolobue ri ebehu ẹka. ²⁶ Makeni ndi kwerini risonme Azuun Masedonia le Akaya e wepuhaguo obi, shiapu efotu ni ndi igbennye ri ime ndi nke Osolobue ri Jerusalem ihien. ²⁷ Uwe gi uche we me ihien. Ezioku-ezioku, o furugho, makeni we gi ndi kwerini ri Jerusalem ugwo. Makeni, omeni ndi wuleni ndi Ju e songuo uwe wu ndi Ju keru ngozi ime-mmom we, o furu ni ndi wuleni ndi Ju gizi ihien uwanu we nwe yeni we ẹka.

²⁸ M runggu ogboni, wegua ihien ile we tu ye we, m k'e jen Speni; m jenkoni a banhan m d'a hun unu. ²⁹ Ogen m'e gi bịa d'a hun unu, a maringho m ni m k'e gichanrin ngozi Kraisti bịa.

Polu A Rio We Ekpere

³⁰ Umune m, m ri e gi efan Di-nwonna-enyi wu Jizos' Kraisti le ifiri ihien-osusuogha ẹka Mmonnsogha bịa hun enyi nwe jenni ibe enyi a rio unu ni unu son m mekenme ekpere, unu a rikennenme ni m Osolobue. ³¹ A rio n'a n'o gbapuha m ẹka ndi kwerileni hun ri ime ali Judia; a rion n'a ni ndi nke Osolobue ri ime obodo Jerusalem nabanhan ihien m jenko ebehu d'e meni we, ³² keni m gi ighoghogho

bịa d'e kunrun ụnụ, omēni Osolobue a choghō, e sōn m ụnụ nōdiguu—gi ẹ zu ikēn, ndun a banzi m. ³³ Osolobue, onye hūn e ye udon, ya nōyeni ụnụ ile. Iseẹ.

Isi Nke Mmisin

Pọlu Ekele Ndi Ri Ichēn-ichēn

¹ Nabanhan ni nwēnē-ēnyi-okpoho wu Fibi, hūn wu onye ohu ime ndi-orun uka ri Senkre; o lala d'a hūn onu. ² M si unu gi efan Di-nwōnni-ēnyi nabanhan a k'o furu ni ndi nke Osolobue a nabanhan ihian. Yeni n'e eka owule o cho ni unu yen'e, makeni ya le enwen e e yepukanani ndi bu oda eka, ke mme nwen.

³ Kele ni Prisilia le Akwila, ndi mme le we gba a run orun Kraisti Jizosi. ⁴ Oku m te k'e gbu we. Ele mme suo ri e kele we, ke ndi uka ile risonme ali ndi wulen ndi Ju ri e kele we. ⁵ Kelezi ni uka hūn a no iwe we e zu. Kele ni ezi owu m wu Epenetos. Iya wu onye ibuzo kwerini Kraisti ime Azun Eshia. ⁶ Kele ni Meri, hūn runkenme ni unu orun. ⁷ Kele ni Andronikos le Junias, ndi Ju ibe m ke we wu, mme le we wi no unon-gan. We wu ndi w'a gbaye ime ndi-ozu pu-ichēn, uwe bu m uzọ wuru ndi nke Kraisti.

⁸ Kele ni Amplayatos, ezi nwēnē m ime Dinwōnni-ēnyi. ⁹ Kele ni Obanos wu onye-orun ibe enyi ime orun Kraisti le ezi owu m wu Stakisi. ¹⁰ Kele ni Apes, hūn we e ku oku e ohunma ime Kraisti. Kele ni ezi-le-ulo Aristobulos. ¹¹ Kele ni Herodionu, hūn mme le iya wu onye ali ohu. Kele ni ndi hūn kwerini Di-nwōnni-ēnyi ime ezi-le-ulo Nasisosi.

¹² Kele ni Traifina le Traifosa, ikpoho ndi hu a runkenmeni Di-nwonna-enyi orun. Kele ni ezi owu m wu Pesis, hun runkenmeni Di-nwonna-enyi orun. ¹³ Kele ni Rufosi, hun Di-nwonna-enyi hori, ya le nne e hun e me mme le enwen m ke nwa a ogen ile. ¹⁴ Kele ni Asinkritosi le Flegonu le Hemisi le Patrobasi le Hemasi le umune ndi ozo ime Kraisti we ile ri ebegu. ¹⁵ Kele ni Filologusu le Julia. Kele ni Neriusu le nwe-e-okpoho. Kele ni Olimpasi le ndi nke Osolobue ile hun we ile ri ebegu.

¹⁶ Dide ni ibe unu ndide ri nsu.

Ndi uka Kraisti ile e zi ekele.

Oku Ikpazuun

¹⁷ Umune m, dodo, o ri eka unu, kpachanpu ni enya make ndi e buhe nkebe, e me okukwe unu uke ebe we n'a kuzi ihien wuleni ezioku ahun ndi kuzini unu kuzi unu. Gba ni ni we oso! ¹⁸ Makeni ndi e me ihien ndini a ri e fe Nna enyi wu Kraisti; kan we ri e fe efo we le ihien a gunni we. W'e gi onu-oma le oku a suu usu e dufie ndi marinleni ihien.

¹⁹ Ihian ile a nugu ke unu don ri e hume isi. Ufiri e, efo ri a suu m usu banyeni unu. M cho ni onu a wu ndi marin ihien ebe ime ihien ri mma ri, unu a wu ndi marinleni ihien ebe ime eje-ihien ri. ²⁰ O biek Osolobue hun e ye udon a zokpukpo Ekwensu ye okpuru uku unu.

Efoma Di-nwonna-enyi wu Jizosi ya noyeni unu.

²¹ Timoti, hun mme le ya wi a run orun e zi ekele unu, erira ke Lushosi donzi zi ekele unu. Jasin le Sosipata, ndi Ju ibe m, e zizi ekele unu. ²² Mme wu Tetisi, hun de ekukwo-ozini gi efan Di-nwonna-enyi

e zi ekele ụnụ. ²³ Gayọsị, hụn m rị iwe ẹ, hụn ụka nọ iwe ẹ e zu, e zi ekele ụnụ. Erastọsị, hụn e dọnmẹni obodoni egbo lẹ nwẹnẹ ẹnyi wụ Kwotus' e zi ekele ụnụ.

²⁴ [Efoma Di-nwọnni-ẹnyi wụ Jizọs' Kraịstị, ya nọyeni ụnụ ile. Iseẹ.]

Ojija-mma Ya rịnị Osolobue!

²⁵ Ojija-mma ya rịnị Osolobue! Iya wụ onye hụn k'a saẹka gi ihien rị ime oziomanị m rị e zi hụn wẹ gi a masonmẹ okwa banyeni Jesu Kristi, mẹ ụnụ zekemẹ. Oziomanị lẹ okwanị rị e ku oku ihien-mini hụn te zueri ẹdei. ²⁶ Kanị, e wepuhaguo w'a nwan ifon; wẹ rị nwan ẹ gi ihien ndi-amuma desonmẹ ime Ehuho-nso e mẹ ndi ali ile a marin a; Osolobue hụn rị ndun jenrin ejen ya ye iwu si wẹ mẹ erira, keni ndi ani ile hụn ụzọ kweri, gi okweri hụ wẹ kweri humen'ẹ isi.

²⁷ Eghẹẹ, ojija-mma ya rịnị Osolobue! Osolobue hụn ya sọo marin ihien ile! Ya rin'a jenrin ejen ghahani Jizọs' Kraịstị! Iseẹ.

**Elu Ọhụn: Ekwkwọ-Nsọ (Azụn Ọhụn rịn'a)
Revision of New Testament in Ika**

copyright © 2010 Wycliffe

Language: Ika

Translation by: Wycliffe

Ika (ikk) Nigeria

In Nigeria the word Ika is not only the name of the Ika people, but is also used to designate a local government area in the Akwa Ibom State. The Ika people are a sub group of the Igbo people. It is interesting to note that Ika is the name of a town in Croatia is one of the eight Annang local government areas of the local government areas in Akwa Ibom State. An alternative name for the Ika people is Ika-Annang. There appears to be another dialect of Ika that is spoken in Delta State of Nigeria.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789037056

Revision

The New Testament

in Ika

© 2010, Wycliffe. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

31b0248e-272a-5dee-8226-bcc00c54d9b1